

κῆς ἐνώσεως. Ἡ Ἐπτάνησος τότε περισσότερον παρ' ἄλλοτε ποτὲ θὰ ἔχη ἀνάγκην Κυβερνήσεως νοήμονος, συνετῆς, προνοητικῆς, ἥτις νὰ φέρῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἔνωσιν εἰς τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας, νὰ προστατεύσῃ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματος, καὶ νὰ ἐκδιάσῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 20 Αὐγούστου 1863.

I. A. ΤΥΠΑΛΛΟΣ.

ΣΕΛΕΣΤΙΝΗ.

(Συνέχεια ἴδε φυλλάδ. 18.)

Ὁ Δὸν Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ναυαγῆσαντες εἰσέρχονται εἰς τὸ πρῶτον ξενοδοχεῖον, συγχαίρομενοι ἑαυτοὺς ὅτι διέφυγον τὸν κίνδυνον· ἐνῶ δὲ τοὺς ἐξήταζον περὶ τῶν δυστυχημάτων των, εἰς τῶν ἐπιβατῶν ἐφιλονέει μεθ' ἐνὸς ναύτου τοῦ πλοίου περὶ τινος κιβωτίου, ὅπερ ἔσωσεν ὁ ναύτης, καὶ τὸ ὅποιον ὁ ἐπιβάτης διασχυρίζετο ὅτι ἦτον ἐδικόν του· ὁ Δὸν Πέτρος, θέλων νὰ καταπαύσῃ τὴν ἔριδα, ὑποχρεοῖ τὸν ἐπιβάτην νὰ φανερώσῃ τὸ περιεχόμενον τοῦ κιβωτίου, καὶ ὅπως βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἀληθείας ἐπιχειρεῖ νὰ τὸ ἀνοίξῃ. Ὅποια ὅμως ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς του, ἀναγνώρισαντος τοὺς πολυτίμους τῆς Σελεστίνης λίθους, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων τὸν ὑπ' αὐτοῦ δωρηθέντα αὐτῇ σμάραγδον! Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἔμεινεν ἀκίνητος, ἐξετάζει δὲ κατόπιν προσεκτικώτερον τοὺς ἀδάμαντας καὶ ἀτενίζων τὸν κύριον αὐτῶν μὲ βλέμμα πλήρες ὀργῆς, — ποῦ ἦν οὗτοι πολυτίμους τούτους λίθους; ἀνέκραξε μετὰ φωνῆς κεραινοβόλου. Τί ἐνδιαφέρεσαι περὶ τούτου; ἀπεκρίθη αὐθαδῶς ὁ ἐπιβάτης, ἀρκεῖ ὅτι μοὶ ἀνήκουσι. Καὶ ταῦτα εἰπὼν προσπαθεῖ νὰ τοὺς ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸν Δὸν Πέτρον, ἀλλ' οὗτος ἀκράτητος πλέον ὑπὸ τῆς ὀργῆς γενόμενος, τὸν ἀπωθεῖ, σύρει τὸ ξίφος του, καὶ ἐπιτιθέμενος κατ' αὐτοῦ· Προδότα! εἶπεν, ἐξομολογήθητι τὸ ἐγκλημά σου, ἢ ἄλλως ἐχάθης. Ταῦτα εἰπὼν, ὥθει τὸν ἀντίπαλόν του, ἐκεῖνος ἀμύνεται γενναίως, ἀλλ' ἐπὶ τέλους τὸν πληγόντες θανατηφόρος. Ἀπαντες τότε συρρέουσιν ἐκεῖ, περικυκλόνουσι τὸν Δὸν Πέτρον καὶ τὸν ἀπάγουσι δέσμιον εἰς τὴν φυλακὴν, ὁ δὲ ξενοδόχος στέλλει τὴν σύζυγόν του πρὸς εὐρεσιν τοῦ ἐφημέριου, ὅπως παρασταθῇ εἰς τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ θνή-

σκοντος. αὐτὸς δὲ μεταβαίνει εἰς τοῦ Προστοῦ, φέρων καὶ τὸ κιβώτιον, ὅπως δώσῃ λόγον τῶν πρὸ μικροῦ διατρεξάντων.

Ἡ ἔκκλησις, ἡ χαρὰ καὶ ὁ τρόμος τῆς Σελεστίνης, ἀναγνωρίζσης τοὺς ἀδάμαντάς της καὶ πληροφορηθείσης περὶ τοῦ ἐγκλήματος τοῦ δεσμώτου ἱππότης ἦτον ἀπερίγραπτος. Τρέχει ἀμέσως εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἔνθα ὁ ἐφημέριος εἶχεν ἤδη φθάσει· ὁ θνήσκων συγκινηθεὶς ἀπὸ τὰς προτροπὰς τούτου ὁμολογεῖ ὅτι πρὸ δύο ἐτῶν ἐνῶ διήρχετο τὴν νύκτα ἀπὸ τινος ὁδὸν ἐν Γρενάδῃ, γυνὴ τις προβαλλοῦσα ἀπὸ κιγκλιδωτοῦ παραθύρου, τῷ παρουσίασε τὸ κιβώτιον, εἰποῦσα αὐτῷ νὰ τὸ φυλάξῃ μέχρις ὅτου αὕτη καταβῇ· ἀλλ' ὅτι οὗτος ἀνεχώρησε δρομαίως παραλαβὼν αὐτὸ, καὶ ἐπὶ τέλους ἐξαίτεται συγχώρησιν διὰ τὴν ὁποίαν ἔπραξε κλοπὴν ἀπὸ τὸν Ἰψιστον καὶ τὴν γυναῖκα, ἣν ὅμως οὐδόλως ἐγίνωσκεν. Ἄμα περατώσας τὴν διήγησίν του ταύτην ἐξέπνευσεν, ἡ δὲ Σελεστίνη ἔτρεξεν εἰς τὸ δεσμωτήριον.

Ὅποιους παλμοὺς ἠσθάνετο ἐν τῇ καρδίᾳ της καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ὁδοῦ! διότι τὰ πάντα τῇ προήγγελλον ὅτι ὁ δεσμώτης, ὃν ἔμελλε νὰ ἴδῃ ἦτον ὁ Δὸν Πέτρος· φοβεῖται ὅμως μὴ ἀναγνώρισθῇ ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου καταβιβάζει τὸν πῖλον της μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν, περιτυλίσσεται ἐντὸς τοῦ ἐπενδύτου της, καὶ προηγούμενου δικαστικοῦ γραμματέως καὶ τοῦ δεσμοφύλακος κρατῶντος φῶς, καταβαίνει εἰς τὴν εἰρκτὴν. Ἡ προξενηθεῖσα ἐκ τῆς θέας ταύτης χαρὰ παρέλυσεν τὰς δυνάμεις της· ἐπακουμβὰ ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἡ κεφαλὴ της κλίνει ἐπὶ τοῦ τραχήλου της, δάκρυα δὲ κυλίνονται ἐπὶ τῶν παρειῶν της· τὰ σπογγίζει, ἀναπνέει ὀλίγον, καὶ ἀναγκαζομένη νὰ ὁμιλήσῃ μετὰ θάρρους πρὸς τὸν φυλακισμένον· Ἐέε, τῷ λέγει, ἀλλοιοῦσα τὴν φωνήν της, καὶ ὁμιλοῦσα διακεκομμένως ὅπως ἀναπνέῃ, σὺ ἐφόνευσες τὸν σύντροφόν σου! . . . Τίς σὲ ἠνάγκασε νὰ ἐκτελέσῃς τὴν ἔνοχον ταύτην πράξιν; Ἀφοῦ εἶπε τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις, μὴ δυναμένη νὰ σταθῇ κἀθηται ἐπὶ τινος λίθου καὶ καλύπτει διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπόν της· Δικαστὰ, τῇ ἀποκρίνεται ὁ δὸν Πέτρος, Ἄν καὶ δὲν ἔπραξα ἐγκλημα, ἀλλ' ἀπέδωκα δικαιοσύνην, ἐπικαλοῦμαι ὅμως τὸν θάνατον, διότι μόνος αὐτὸς δύναται νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰς μεγάλας δυστυχίας μου, ὧν αἵτιος ὑπῆρξεν ὁ φονεὺς ὑπ' ἐμοῦ κακοῦργος· καταδικασθὼν με, διότι δὲν θὰ ὑπερασπισθῶ, καὶ ἀπάλλαξόν με

ζωῆς καταστάσεως μισητῆς, ἀφ' οὗτου ἀπώλεσα τὸ προσφιλέστατόν μοι ἀγαθόν, ἀφ' οὗτου οὐδεμία ἐλπίς μοι ἔμεινε νὰ τὸ ἐπανίδω. . . Δὲν εἶχε τελειώσει καὶ ἐπὶ τῶν χειλέων του ἐπέτα ἐλαφρῶς τὸ ὄνομα . . . Σελεστίνη ! . . .

Ἐφρίξεν ἀκούσασα τὸ ὄνομά της ἡ Σελεστίνη ἡ χαρὰ της δὲν εἶχε πλέον θρία· ἐγείρεται καὶ τρέχει νὰ ριφθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἐραστοῦ της, ἀλλ' ἡ παρουσία τῶν μαρτύρων τὴν ἀναστέλλει· ἀφοῦ δὲ ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς της καὶ κατέπαυσε τοὺς λυγμούς, ἀπήτησε νὰ μείνῃ μόνῃ μετὰ τοῦ δεσμώτου, καὶ πάντες ὑπήκουσαν εἰς τὴν διαταγὴν της. Ἀφῆσασα τότε νὰ τρέξωσι τὰ δάκρυά της ἐλευθέρως, προχωρεῖ πρὸς τὸν Δὸν Πέτρον, τὸν θεωρεῖ καὶ τείναςα πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα τῷ λέγει ὀλοφυρομένη Πάντοτε λοιπὸν ἀγαπᾷς ἐκείνην, ἥτις δὲν ζῇ εἰμὴ διὰ σέ; . . Εἰς τὸν ἦχον τοῦτον τῆς φωνῆς, εἰς τοὺς γλυκεῖς τούτους λόγους ἀνεγείρει τοὺς ὀφθαλμούς καὶ δὲν δύναται νὰ πιστεύσῃ ὅ,τι βλέπει.

— ὦ Θεέ ! σὺ εἶσαι Σελεστίνη μου ἡ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ κατελθὼν ; . . Σὺ εἶσαι, δὲν ἀμφιβάλλω πλέον, ἔκραξε σφίγγων αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ καταβρέχων μὲ τὰ δάκρυά του Εἶναι ἡ σύζυγός μου, ἡ φιλάττη μου, ἅπασαι αἱ δυστυχίαι μου ἐτελείωσαν.

Ὅχι, τῷ ἀπεκρίθη ἡ Σελεστίνη ἐπὶ μικρὸν σιγήσασα, εἶσαι ἔνοχος φόνου, τὰ δὲ δεσμά σου ἀδυνατῶ νὰ λύσω· εὐθὺς ὅμως αὐριοῦ θέλω μεταβῇ εἰς τὴν πόλιν, ὅπως ἐκθέσω τὰ πάντα εἰς τὸν δικαστὴν, ἐξ οὗ ἐξαρτώμεθα. Θέλω τῷ ἀποκαλύψῃ τὴν γέννησίν μου, τὰς δυστυχίας μου, ἂν δὲ μοὶ ἀρνηθῇ τὴν ἀπελευθέρωσίν σου θὰ τελειώσω τὰς ἡμέρας μου ἐν τῇ φυλακῇ μαζὶ σου.

Εὐθὺς διατάττει ὁ Μαρκέλλος ὅπως ὁ Δὸν Πέτρος μεταφερθῇ εἰς καλλιτέραν φυλακὴν ὅπου νὰ μὴ στερῇται μηδενός. Ταῦτα διατάξας ὁ ἐρωτευμένος δικαστὴς ἐπιστρέφει εἰς τὴν οἰκίαν του ἵνα διευθετήσῃ τὰ περὶ τοῦ αὐριοῦ ταξειδίου του. Συμβάν ὅμως τρομερὸν ἐμπόδισεν αὐτὸν ἡ ἀναχωρήσῃ καὶ ἐπέσπευσε τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Δὸν Πέτρου.

Πειρατικὰ τῶν Ἀλγερινῶν πλοῖα καταδιώκοντα πρὸ πολλῶν ἡμερῶν τὸ πλοῖον, ἐν ᾧ ἐπέβαινεν ὁ Δὸν Πέτρος, ἔφθασαν εἰς τὴν παραλίαν μετὰ τὸ ναυάγιόν του· ὅπως δὲ μὴ ἀποβῇ ὅλως ματαίᾳ ἡ καταδίωξις των, ἀπεφάσισαν νὰ

κάμωσιν ἀπόβασιν εἰς τὴν ξηράν ! Δύω ἀρνησίβητες, γινώσκοντες καλῶς τὸν τόπον, ἀνεδέχθησαν προθύμως νὰ ὀδηγήσωσιν αὐτοὺς εἰς τὸ χωρίον Γαδέρρα, καὶ ἐξεπλήρωσαν τῶν πιστῶς τὴν ὑπόσχεσιν των.

Ἦτο μία ὥρα τῆς πρωίας ὅτε οἱ μὲν γεωργοὶ ἀναπαύονται, μόνοι δὲ οἱ κακοῦργοι ἐργηγοροῦσι κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν, ὅτε κραυγὴ, «εἰς τὰ ὄπλα ! ἀκούεσθαι !» Τοῦρκοι ἀπεβιβάσθησαν, φονεύουσι τοὺς κατοίκους, καίουσιν τὰς οἰκίας μας ! » Οἱ θλιβεροὶ οὗτοι λόγοι, ἡ ἐκ τῆς νυκτὸς φρίκη καὶ οἱ γογγυσμοὶ τῶν θνησκόντων κατασπαράσσουσιν ἀπάντων τὰς καρδίαις. Αἱ γυναῖκες περὶτρομοὶ περιβάλλουν μὲ τὰς χεῖράς των τοὺς συζύγους των, οἱ γέροντες τρέχουσι πρὸς τοὺς υἱούς των ζητοῦντες ὑπεράσπισιν· τὰ πάντα ἐν μιᾷ στιγμῇ πυρπολοῦνται. Ἐν τῇ λάμπει δὲ τῶν φλογῶν διακρίνοντο οἱ τρομεροὶ ἀκινάκεις καὶ αἱ κιθάρες τῶν ἀπίστων. Οἱ βάρβαροι οὗτοι κρατοῦντες δαδὰ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς καὶ πέλεκυν διὰ τῆς ἑτέρας συντρίβουν καὶ καίουν τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν, ὀρμῶσι διὰ μέσου τῶν καπνίζόντων ἐρεπίων πρὸς ἀναζήτησιν θυμάτων καὶ λαφυραγωγίαν, καὶ ἐπανέρχονται αἰμοσταγεῖς καὶ φορτωμένοι λάφυρα.

Ἄλλοι εἰσχωροῦν εἰς τὸ ἄσυλον τῆς συζυγικῆς κλίνης, ἔνθα δύο νεόνυμφοι, τὴν πρωίαν ἐκείνην γεφθέντες ὀδηγήθησαν ὑπὸ τῶν μητέρων των, καὶ οἵτινες ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀφιέρωσωσιν εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τὰς πρώτας στιγμὰς τῆς εὐτυχίας των, εὐχαριστοῦσιν ἀμφοτέροι γονυπετεῖς τὸν Θεόν, τὸν εὐλογήσαντα τοὺς μακροὺς ἀλλὰ σώφρονας ἔρωτάς των. Παρακαλοῦσιν αὐτὸν ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας τοῦ ἡγαπημένου των. . . Βάρβαρος ὅμως ἐκτείνει αὐθαδῶς τὰς αἵματοφύρτους χεῖράς του ἐπὶ τῆς σεμνῆς νέμφης καὶ δεσμεύων τὸν δυστυχῆ σύζυγον, ὃν φεῖδεται ἕνεκα ὁμότητος, φονεύει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὴν σύντροφον τῆς ζωῆς του ἀφοῦ βαναύσως τὴν περιῦρυσεν !

Ἐτεροι, ὁμότεροι ἴσως, ἀρπάζουσιν ἀπὸ τὰς κοιτίδας τὰ κοιμώμενα βρέφη. Ἡ μήτηρ ἀπηλπισμένη ὑπερασπίζεται παραφύρως τὸ τέκνον της μόνῃ ἐναντίον πολλῶν. Οὐδὲν τὴν πτοεῖ, οὐδὲν τὴν ἐμποδίζει, καταφρονεῖ τὰ πάντα καὶ προκαλεῖ τὸν θάνατον. Ἐνῷ δὲ αὕτη ἱκετεύει, ἀπειλεῖ, τὸ τρυφερὸν τέκνον της, εὐρισκόμενον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν αἰμοδόρων τούτων θηρίων, καταβρέχει αὐτοὺς μὲ τὰ δάκρυά του καὶ ἀνατεί-

νει τὰς μικράς του χεῖρας, ἐξαιτούμενον μετὰ φωνῶν ὅπως μὴ φονεύσῃ τὴν μητέρα του.

Οὐδὲν ἰσρὸν ἢ ὅσιον ἔχοντες οἱ βάρβαροι οὗτοι παραβιάζουσιν τὰς θύρας τοῦ Οἴκου τοῦ Θεοῦ, συντρίβουσι τὰ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ τοῦ ναοῦ πολύτιμα σκεύη σχίζουσι τὰ ἱερὰ ἄμφια, ἀφαιροῦσι τὸν καλύπτοντα τὰ ἱερὰ κειμήλια χρυσὸν καὶ θέτοντες βέβηλον χεῖρα ἐπὶ τῶν ἱερῶν λειψάνων, καταπατοῦσιν αὐτά. Οἴμοι! Πρὸς τί τοῖς ἱερεῦσιν ὁ σεβαστὸς χαρακτήρ, τοῖς γέρουσιν αἱ λευκαὶ τρίχες, αἱ χάριτες τῆς νεολαίας καὶ ἡ ἀθωότης τῶν βρεφῶν, πάντες σφαγιάζονται ἢ δεσμεύονται, καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸ χωρίον θέλει παριστᾶ σωρὸν ἐρεσιπῶν καὶ πτωμάτων!

Εὐθὺς εἰς τὰς πρώτας φωνάς, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θορύβου ὁ προεστὼς ἐγείρεται, τρέχει εἰς τὴν εἰρκτὴν, διατάσσει ν' ἀνοίξῃσι τὰς θύρας, καὶ πληροφορεῖ τὸν Δὸν Πέτρον περὶ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου. Ὁ γενναῖος Πέτρος ζητεῖ ξίφος δι' ἑαυτὸν καὶ ἀσπίδα διὰ τὸν προεστῶτα. Οὕτως ἔχων λαμβάνει ἀπὸ τὴν χεῖρα τὴν Σελεστίνην, διέρχεται διὰ τῶν πολεμίων καὶ τοῦ θορύβου καὶ φθάνει εἰς τὴν μεγάλην πλατεῖαν. Ἐκεῖ βλέπων τοὺς φεύγοντας, κράζει πρὸς αὐτούς· Φίλοι, εἶναι ἀνοίκειον εἰς Ἰσπανοὺς νὰ τρέπωνται εἰς φυγὴν, ἐγκαταλείποντες τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα εἰς τὴν μανίαν τῶν ἀπίστων· τοὺς ἀναχατίζει, τοὺς παρατάσσει περὶ ἑαυτὸν, καὶ μεταδῶσας εἰς αὐτοὺς τόλμην καὶ εὐψυχίαν, ἐμπίπτει κατὰ στίφους βαρβάρων προχωρούντων, τοὺς διασπᾷ, καὶ τοὺς διασκορπίζει, κράζων· Νίκη! Οἱ κάτοικοι ἀναλαμβάνουν θάρρος καὶ γενναιοψυχίαν καὶ τρέχουσιν ἀθρόοι πρὸς ἐντάμωσιν τῶν συντρόφων τῶν· ὁ Δὸν Πέτρος χωρὶς ν' ἀφήσῃ τὴν Σελεστίνην, ἀλλὰ πάντοτε προσπαθὼν νὰ τὴν προφυλάττῃ διὰ τοῦ σώματός του, προσβάλλει τοὺς βαρβάρους, τοὺς φέρει εἰς τρόμον διὰ τῶν κραυγῶν του, τοὺς καταβάλλει, φονεύει πάντας ὅσοι ἀνθίστανται, καταδιώκει τοὺς λοιποὺς μακρὰν τοῦ χωρίου, λαμβάνει ὀπίσω τὰ λάφυρα καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ παραιτεῖται τῆς καταδιώξεως τῶν ἐχθρῶν, ὅπως ἀσχοληθῇ εἰς τὴν κατάσβεσιν τῆς πυρκαϊᾶς.

Εἶχεν ἤδη ἐξημερώσει ὅτε ἐφθασε σῶμα στρατοῦ ἀπὸ τὴν πλησίον πόλιν ὀδηγούμενον ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ. Ὁ Δὸν Πέτρος περιστοιχεῖτο ἀπὸ γυναῖκας, τέκνα, γέροντας ἀσπαζομένους τὰς χεῖρας του καὶ μετὰ θαυμάσιον εὐχαριστοῦντας αὐτὸν, ὅτι τοῖς ἀπέδωκε τοὺς συζύγους,

τοὺς πατέρας, τοὺς υἱοὺς τῶν· ὁ Προεστὼς, κατ' ἡμέτερον πλησίον τοῦ Δὸν Πέτρου ἀπελάμβανε τῆς πλέον γλυκεῖας ἡδονῆς, βλέπων λατρευόμενον τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης του. Ὁ Διοικητὴς πληροφορηθεὶς τὰ ἀνδραγαθήματα τοῦ Δὸν Πέτρου τὸν ἐπαινεῖ καὶ τὸν πληροῖ περιποιήσεων. Ἐν τούτοις ἡ Σελεστίνη ἐξαιτεῖται ἀκροάσεως καὶ ἀποκαλύπτει τῷ Διοικητῇ, ἐνώπιον πάντων τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου, τὸ γένος τῆς, τὰ συμβάντα τῆς, τὸν παρὰ τοῦ Δὸν Πέτρου πρᾶχθέντα φόνον καὶ τὰς αἰτίας ἕνεκα τῶν ὁποίων καθίστατο ἄξιος συγχωρήσεως. Οἱ περιεστῶτες συγκινηθέντες προσίπτουσιν εἰς τοὺς πόδας τοῦ διοικητοῦ, ἐπικαλούμενοι χάριν ὑπὲρ τοῦ σωτήρος τῶν. Ἡ χάρις αὕτη ἐδόθη καὶ ὁ εὐτυχὴς Πέτρος ἐναγκαλιζέται συγχρόνως τὴν Σελεστίνην, τὸν διοικητὴν καὶ τοὺς ἐγκριτωτέρους τῶν κατοίκων, ὅταν εἰς τῶν γερόντων, προχωρήσας πρὸς αὐτὸν,

Γενναῖε ξένε, τῷ εἶπε, εἶσαι σωτὴρ μας, ἀλλὰ ἀποχωρίζων ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ προεστοῦ μας μηδενίζεις τὴν εὐεργεσίαν σου. Πρόσθε εἰς τὰ ἀγαθὰ μας ἀντὶ νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃς αὐτά, καὶ μείνῃς εἰς τὸ χωρίον τοῦτο γινόμενος προεστὼς μας, κύριός μας, φίλος μας. Ὑποσχέθητι εἰς ἡμᾶς τοῦτο καὶ θὰ σὲ ἀγαπῶμεν. Ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσιν οἱ ἄνδρες καὶ φαῦλοι τῆς αὐτῆς μετὰ σὲ τάξεως καὶ βαθμοῦ, θὰ θεωρῶνται ὅμοιοι καὶ ἴσοι μετὰ σὲ· ἐνταῦθα ὅμως πᾶς ἐνάρτεος πολίτης θὰ σὲ θεωρεῖ πατέρα του. Μετὰ τὸν Θεὸν σὲ θὰ τιμῶμεν περισσότερον, καὶ κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην οἱ οἰκογενειάρχαι τοῦ χωρίου θέλουν σοῦ παρουσιάζει τὰ τέκνα τῶν λέγοντες πρὸς αὐτά, ἴδου ὁ σωτὴρ τῶν μητέρων σας.

Ὁ Δὸν Πέτρος ἐναγκαλιζέται τὸν οὕτω πρὸς αὐτὸν λαλήσαντα γέροντα. Ναί, τέκνα μου, καὶ ἀδελφοί μου, εἶπε, μένω ἐνταῦθα· θὰ ζῶ διὰ σᾶς καὶ τὴν Σελεστίνην. Ὁ ἄξιος διοικητὴς ἡμῶν θὰ ἐνεργήσῃ βεβαίως ὅπως μᾶς ἀποδοθῇ ἡ ἐν Γρενάδῃ μεγάλη τῆς συζύγου μου περιουσία, ἥτις θέλει χρησιμεύσει πρὸς ἀνέγερσιν τῶν πυρποληθεισῶν ὑπὸ τῶν ἀπίστων οἰκιῶν σας. Ἐπὶ μόνῃ ταύτῃ τῇ συνθήκῃ δέχομαι τὸ ἀξίωμα τοῦ προεστοῦ, καὶ ὅταν ἀφιερώσω εἰς σᾶς καὶ τὰ πλοῦτή μας καὶ τὴν ζωὴν μας οὐδέποτε θέλομεν ἀποχωρισθῇ, διότι· σεῖς μοὶ ἀπεδώκατε τὴν Σελεστίνην μου.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἐνηγκαλίσθησαν τὸν Δὸν Πέτρον, ὁ δὲ διοικητὴς ἀνέλαβε νὰ ἐξο-

μαλόνῃ καὶ τακτοποιήσῃ τὴν ὑπόθεσιν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν.

Μετὰ δύο ἡμέρας ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῆς Σελεστίνης μετὰ τοῦ Ἀδὸν Πέτρου, καὶ οἱ χωρικοὶ ἐπανηγύρισαν αὐτοὺς μεγαλοπρεπῶς μ' ὅλας τὰς πρὸ μικροῦ δυστυχίας τῶν ἀμφότεροι δὲ οἱ ἐρασταὶ ἔζησαν ἐπὶ μακρὸν εὐδαίμονες μετὰ τῶν εὐδαιμόνων καταστάσεων κατοίκων τοῦ χωρίου.

ELORIAN.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Λατίνων ἀλώσεως

τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Περὶ πολλοὶ μὲν ἐν γένει ὑπάρχει ἡ σπουδὴ τῆς ἱστορίας τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, ἀλλ' ἡ ἀφήγησις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἣν προτιθέμεθα νὰ σκιαγραφῶμεν, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πολὺ περιεργότερα, διότι εἶνε οὕτως εἰπεῖν τὸ προοίμιον τῆς πτώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἡ ἀνέγερσις νέων ἐξουσιῶν, ἀγνώστων μὲν τὸ παρᾶπαν πρότερον εἰς τὴν Ἀνατολήν, μικρὸν δὲ διαρκεσασῶν, ἀλλ' ἐν τούτοις πολὺ ἐπενεργησασῶν εἰς τὴν μετέπειτα ὑποδουλώσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων. Βεβαίως δὲν ἦσαν αἱ ἐξουσίαι αὗται τὸ μόνον τῆς ὑποδουλώσεως αἷτιον, διότι τὰ σπέρματα τῆς ἀποσυνθέσεως ἐνέκειντο ἐν αὐτῇ τῶν Βυζαντινῶν τῇ καταστάσει οὐχ ἥττον ὅμως οἱ σταυροφορικοὶ πόλεμοι ἐπ' ἀνεγκὸν θανατηφόρον ἐπὶ τῆς Βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας τραῦμα καὶ ἐπροοιμίασαν, ὡς προείπομεν, τὴν κατὰπτωσιν αὐτῆς.

Ἰσως ὅπως γινώσκον μᾶλλον καταληπτοί, ὁφείλομεν ν' ἀντρεξώμεν εἰς προγενεστέρους χρόνους, καὶ ἐξεικονίσωμεν τὰ αἷτια τὰ ἐπαγαγόντα τοὺς σταυροφορικοὺς ἐκείνους πολέμους, διαγράψωμεν δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτούς. Ἀλλὰ τότε ἡ μελέτη ἡμῶν αὕτη ἤθελε λίαν ἐκταθῇ καὶ καταστῇ ἀνάρμος διὰ περιοδικὸν σύγγραμμά· ἄλλως τε ὡς καὶ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς καταφαίνεται, ἡμεῖς προτιθέμεθα μόνον τὴν συνοπτικὴν ἐξιστορησιν τῆς ὑπὸ τῶν Λατίνων ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ ἐστι τοῦ τετάρτου σταυροφορικοῦ πολέμου, παρὰ πᾶν πόντον τοὺς ἐπιθυμοῦντας τὰ λάβωσι τελειότεραν τῶν ἀγώνων ἐκείνων γνῶσιν ἐκ μὲν τῶν Βυζαντινῶν εἰς τοὺς ἀπὸ Ἀν-

νης τῆς Κομνηνῆς μέχρι Νικηφόρου τοῦ Γρηγορά συγγραφεῖς, ἐκ δὲ τῶν Ἐσπερίων εἰς τοῦ Βιλλαρδουίνου, τοῦ Δουκαγγίου καὶ ἰδίως εἰς τοῦ Μισώ καὶ Πουζουλάτου τὰς ἐξιστορήσεις.

Καὶ ἐν μόνον βλέμμα ἂν βίψωμεν ἐπὶ τῆς τότε καταστάσεως τοῦ Βυζαντινοῦ, ἀρκεῖ νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἀθλιότητα, εἰς ἣν ἐκεῖνο διετέλει. Ἐστρημένον τῶν ἀναγκαίων εἰς πᾶν κράτος στήριγματων, στρατοῦ δηλονότι καὶ στόλου, ἔχον ταμεῖον κενόν, ἐξηντλημένον εἰς θρησκευτικὰς διαμάχας, αἵτινες ἐνῶ οὐδὲν ἐπέφερον τὸ ἀγαθόν, τὸν ἀντίον διὰ τῆς διαιρέσεως τῶν πολιτῶν, κατ' ὃν χρόνον ἡ μαγίστη ἀπητηῖτο σύμπνοια πρὸς ἀντίκρουσιν ἐχθρικών πολυαριθμῶν ἐπιδρομῶν, οἰκτρὰ εἶχον τὰ ἀποτελέσματα, ἐν ἀπομονώσει διατελοῦν, πανταχόθεν καταπολεμούμενον, ὁμοιάζε πρὸς ἀνθρωπὸν θανατιζόμενον, τοῦ ὁποῦ τοῦ τέλους ἐπικεῖται καὶ ἄφρευκτον καὶ προσεχές· τὴν δὲ ἀθλιότητα αὐτὴν ἐπηύξανον αἱ τῶν αὐτοκρατόρων βδελυρίαι αἱ μέχρι τοῦ μὴ περαιτέρω προβαίνουσαι. Μηδὲν ἰσοὺν καὶ ὅσιον ἔχοντες οὗτοι προσεπάθουν διὰ δολοφονιῶν, διὰ τυφλώσεων καὶ διὰ παντοειδῶν κακουργημάτων ν' ἀνέλθωσιν ἐπὶ τὸν θρόνον, μηδὲ ὅλως κατὰ νοῦν θέμενοι ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπὶ τέλους καὶ αὐτοὶ ἤθελον ὑπαστῇ τῶν ὅσων εἰς ἄλλους διεπράξαντο. Τοιοῦτοτρόπως ὁ αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος Βατάτζης τυφλώσας τὸν νόμιμον τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους κληρονόμον Ἀλέξιον τὸν Κομνηνόν, καὶ ἐπὶ τέλους δολοφονήσας αὐτὸν ἤρπασε τὴν ἀρχὴν ἀλλὰ καὶ ἡ τούτου βασιλεία, μεστὴ βδελυρῶν κακουργιῶν γενομένη διετέλεσε βραχυχρόνιος, διότι ἐφανεύθη καὶ ὁ Ἀνδρόνικος μετὰ βασάνους, τῶν ὁποίων ἡ παρὰ Νικήτῃ τῷ Χωνιάτῃ ἀνάγνωσις ἐμποιεῖ φρίκην. Ἐμφανισθεὶς σιδηροδέσμιος ἐνώπιον τοῦ Ἰσακίου (λέγει ὁ συγγραφεὺς οὗτος) ὕβρει βάλλεται, κατὰ κόβρης βράβηται, τοὺς γλουτοὺς ἐπικρούεται, τὸν γένυν τίλλεται, τοὺς ὀδόντας ἐκρίζουται, τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν ἐξορύττεται, τὴν κεφαλὴν φιλοῦται τριχῶν, εἰς κοινὸν ἐκδίδεται παίγμιον, τύπτεται πυγμαῖς, τὴν δεξιὰν χεῖρα ἀποκόπτεται καὶ ρίπτεται εἰς φυλακὴν αἵματος, ἄποτος ὑπ' οὐδενὸς περιποιούμενος μετὰ τινος ἡμέρας τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν ἐξορύττεται καὶ καθεζόμενον ἐπὶ ψωριώσῃ καμῆλῳ, τὸν περιφέρουσιν εἰς τὴν ἀγοράν, ἐνθα ἐν μέσῳ ἀρρήτων σαρκασμῶν καὶ ὕβρεων, ἀναρτᾶται ἀπὸ τῶν ποδῶν καὶ ἐπὶ τέλους φονεύεται. Ἀλλὰ ἡ θεία δίκη δὲν ἄφησεν